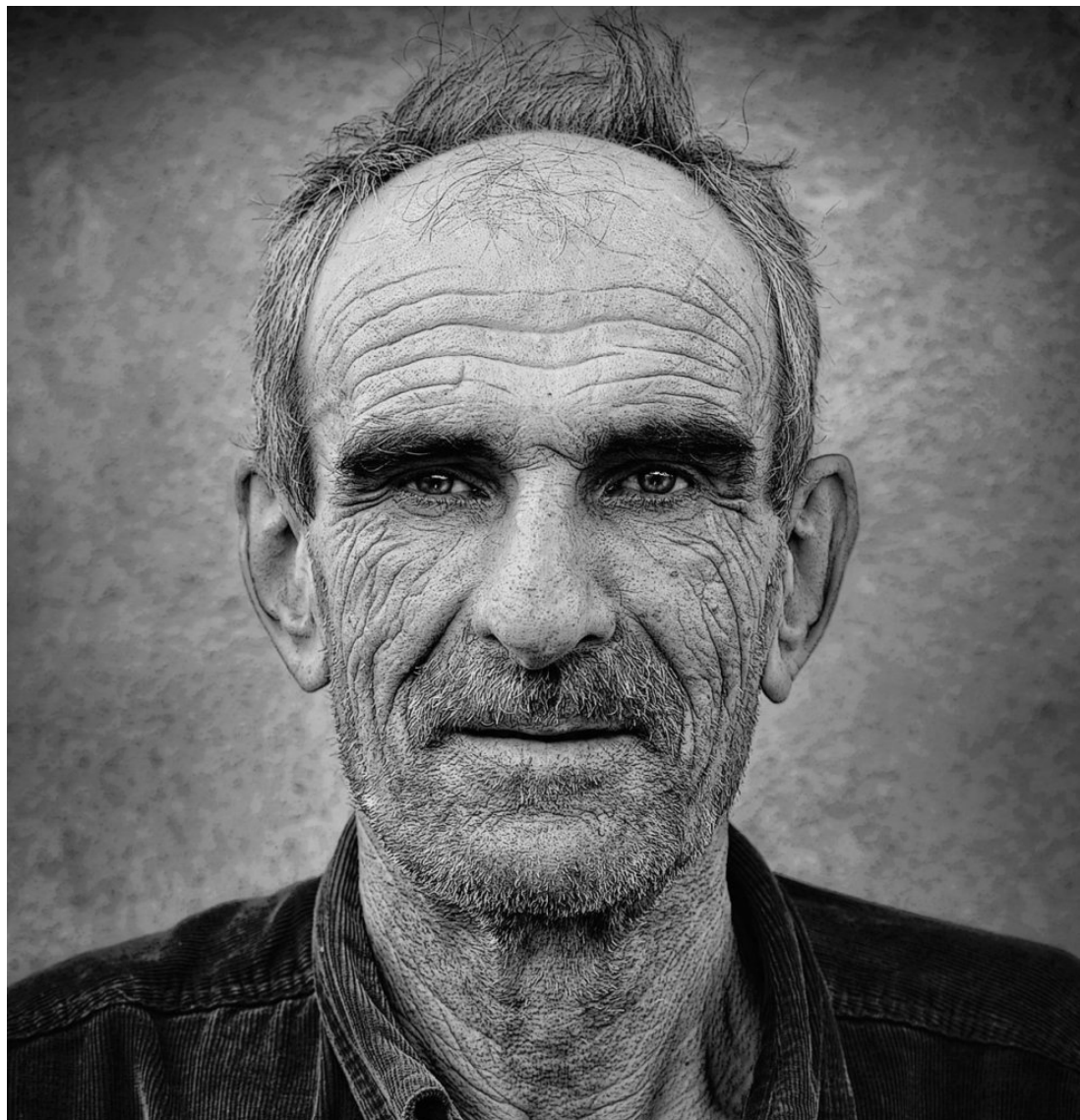

V. Buzás Andrea

NAGYFATER

2017-09-28 | NOVELLA

Józi, a kurtadumák kedélyes virtuóza kivillantja egyfogas mosolyát, nyájasan elénekel egy kezéccsókolomot vagy jónapotot, aztán továbbimbolyog. Karján lőréktől foltos rafiátáska billeg, most is a Zöldtakonyba siet utánpótlásért. Kakasjárása hozzátartozik az utcához, a pergő vakolatú házakhoz, ami – meséli – valaha macskaköves volt és derűs. A kölköket se kellett féltetni, itt játszottak a flaszteren, fiatalkorában még ő is beállt közéjük klikkerezni.

még piros lámpás ház is volt

Józsi hamar fordul. Máskor szívesen időzik az utcán, a kocsmában vagy a kapualjban. Jöhet a habtraccs, a múltidézés vagy a politika. De most

iszkol haza a vihar utáni utca dunsztjából. Nemsokára már a galambürüléssel borított körfolyosón támasztja a korlátot. Meséli, még Andrassy gróf építtette ezt a házat a lányainak, valamikor a nyolcszázas évek végén. Egy időben – mondja kajánul – még piros lámpás ház is volt az épület. Az utcai szárnyban fogadták a vendégeket, ott voltak a szalonok meg a kártyaszobák, hátul, az udvar felőli oldalon, ahol ő is lakik, laktak a lányok.

Aztán egy ügyvéd vette meg az épületet, ámbár rosszul tette, mert elállamosították tőle. A nagy lakáshiányban, valamikor a hatvanas évek elején, az új tulaj emeletráépítéssel bővítette a népvagyont. Az elkészült lakások egyikét, meséli Józsi, egy kormánytag kapta. *Mert a pártelit szerette Bel-Budát. De nem a góré költözött be, hanem a szeretője*, mondja, s miközben magyaráz, nikotinsárga mutatóujjával kis köröket rajzol maga elé. Egyébként az ő sokadiziglen proletár virágkora is ezekre az évtizedekre tehető.

Ám amikor a népvagyon és az őt is kitartóan kerülgető enyészet holtomiglan-holtodiglan nászra lépett, kimondatott a rendszerszintű tévedés, és kalapács alá került minden. Ez az épület is. Az ügyvéd háza.

Józi azóta is engesztelhetetlen. *Nem volt itt kérem, semmi tévedés – mondja a lakóknak –, csakhogy árulók ezek itt mind! Mer' nézze, Varga úr/Emmácska/Lacikám (kinek mit), itt van például a Dzsingisz kán! Tudja, hogy impotens volt? Nem?! Pedig az volt a szerencsétlen. És mit gondol, mivel kezelte magát? Hát megmondom én magának! Újabb és újabb feleségekkel! A régieket meg lefejeztette! Számszerint ezret! Na kérem, ezek ugyanezt csinálták... Lefejeztek mindent! Most más nővel próbálkoznak, de majd csődöt mondanak itt is... Mer' csak szét kell nézni, kéremszépen/kezéccsókolom... (kinek melyik)! Jobb lett valami?... Hát nekem biztosan nem! Csak az ám a baj teccik tudni, amíg ezek ide-oda kefélgetnek (már megbocsásson Emmácska), addig mi meg éhen döglünk.*

Józi kedélyesen eregeti a füstöt, közben a virágait mustrálja, aztán lehajol, és végigpuszítja a szirmokat. Régen atletizált, időnként még ma is tornázik a korlátnál. Fejkörzésjobbrólbalra-ésvissza-kezeketmagasba-törzsdöntéskettőhárom-éselég. Józi középmagas, inas, szívós fajta. Fürge még most is, akár egy prérikutya. Tarkóján a megmaradt haj, mint csonka babérkoszorú.

primadonnai színpadiassággal

Józsine (az utolsó) rozoga, puffadt hasú asszony volt. Gyakran imbolygott a körfolyosón, kezében nagyvilági pózba emelt szipkával, vaksin pásztázva az emeleteket. Ha észrevett valakit, egy *csókollak drágám* primadonnai színpadiassággal intett fölfelé, akár a páholyba, vagy lefelé, a zsöllyébe. Azt mondják, Józsi mellett kezdett piálni. Két éve halt meg májzsugorban, nem sokkal azután, hogy a Fiú beköltözött a házba.

Most, ahogy Józsi ott áll fehér atlétában, térdes mackójában a galambok közt, akik telepízkítják a gangot, és néha még a lakásába is betotyognak, úgy tűnik, mintha az egész ház allegóriája lenne. Ami Franciaországnak Marianne, Rómának Romulus, a Hortobágnak Angyal Bandi, az ennek a pusztuló háznak a Kovács Józsi.

Fiatalkoromban papnak készültem, mesélte egyszer, ám ahogy kimondta, élénk, szürke kis szemében meglepetés villant. Tán mert maga se hitte, hogy valaha így volt. Mindenesetre (legalábbis a lakók azt pletykálják) ávós lett belőle. De volt brigádvezető és biztosítási ügynök is. Dolgozott a Mávag-nál, a Goliban, az angyalföldi Felvonóban, végül az Állami Biztosítótól ment nyugdíjba. Kitanult két szakmát, elvégezte a marxista-leninista közepet. Hitt a szocializmusban, és titokban mindvégig hitt a munkásmozgalomban csúnyán félreértett, szerinte vérszocialista Jézus Krisztusban. Szerette a piát, a haverokat, a május elsejéket, rajongott Kádárért és az ultiért. És gyűlölte a magántulajdont. A házból csak ketten nem vették meg az önkormányzati lakást, Józsi volt az egyik. Ebben viszont nagyobb szerepet játszott krónikus pénzhiánya, mint a népvagyon elherdálása miatti ellenállása.

Sötétedik, Józsi elnyomja a csikket, és a lakásba megy. Felkapcsolja a csillárt, ami fél óra múlva pislogni kezd, majd végképp elalszik. Kapcsolgatja a sezlony melletti kislámpát, az se ég. Az ablakhoz fordul, mindenütt sötétség. Józsi lép ki először a gangra.

- Hatvanöt éve lakom itt, de ennyi baj az IKV alatt nem volt! – kiáltja, közben népesedik a körfolyosó.
- Hülye! – süvít valahonnan, aztán négy emelet mélységéből és magasságából röpködnek a szavak.
- Komcsi volt ez világeletében... – dűnnyög valaki. – Büdöskomcsi...
- De a galambokat, Józsiám, tényleg ne etesse! Tudja, hogy az szabálysértés?
- Na ne mondja! Galambokat etetni szabálysértés?!
- Rádásul idecsalogatja a hajléktalanokat! – csattan egy női hang.
- De kérem...! Ne így! Mégiscsak nyolcvannégy éves!
- Mér', mi baja a hajléktalanokkal? A vendégeim!
- A vendégei!? Jó vicc... az ivócimborái! – visít a nő.

Kilép a Fiú is, Józsi szomszédja, és beleordít az alkonyatba.

- Még egy rohadt gyertyám sincs! Tud valaki adni?
- Jöjjön csak, adok én magának! Ne üljön abba' a vaksötétbe! – morogja Józsi dacosan. Befordul a lakásba, a Fiú utánamegy. Fintorog a búztól, a homályban is érzékelhető kosztól. Józsi a szekrényben kotorászik, közben megcsapja a Fiú testének, feszes bőrének erős, jószagú kipárolgása. Hirtelen rosszkedvű lesz. Magára locsolná ez még a majompisát is, gondolja. Gyanús volt neki ez a gyerek mindig. És akárki akármit mond, az ő megjelenésével változott meg minden. Azóta érzi mindenütt ezt a láthatatlan, ragadozószerű lidércet, ami nyákos, polipszerű testét bepréseli minden sarokba, résbe, fiókba. Kitölti a nadrágzsebeit, a bögréit, a fotel süppedéseit. Ezernyi petét rak, amikből sorra kelnek ki a nyomor sokarcú szörnyszülöttjei.

Ezt a nyomort csomagolja prémés kabátokba, drága holmikba ez a szerencsétlen, aztán úgy parádézik, mintha ő lenne a welsi herceg. Pedig csak az albérletre többet fizet, mint hetvenezer, plusz a rezsi. Először azt hitte, fodrász maszekba', ezért jön-megy ez a sok kuncsaft! De járnak ehhez még tarkopasz vénemberek is...! Meg hát falszomszédok. Hallja azt is, amit nem akar, a rohadt életbe! Szegény, szegény kis prosti!

Józsi kitapintja a gyertyát, a fiú kezébe nyomja.

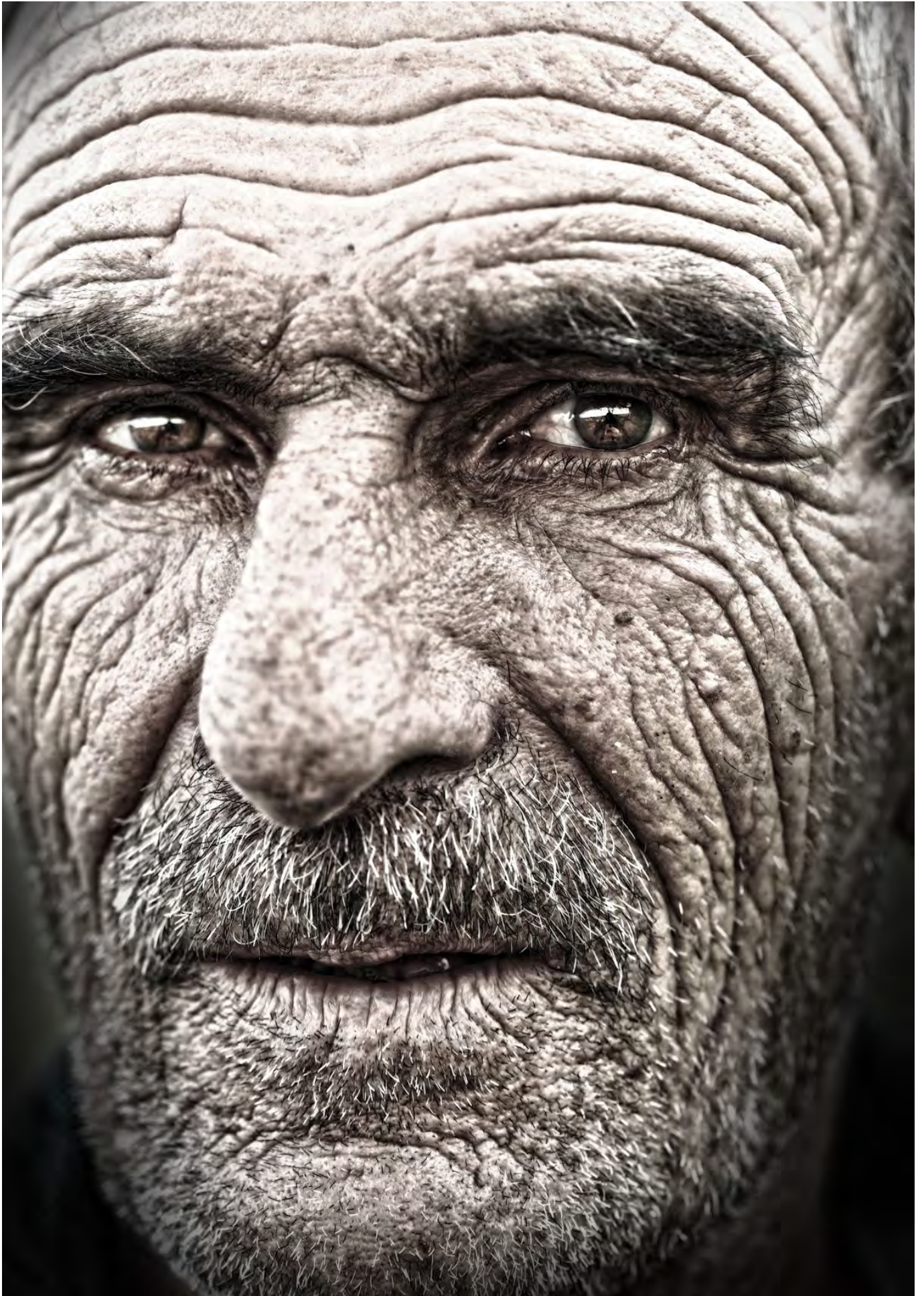
– Itt van édes fiam – mondja fásultan. – Csak azt ne kérje, hogy tartsam is magának. Mert még ha csak nőknek csinálná...!

csak a sötétség van

A Fiú fejébe vér tolul. Füle bedugul, mintha víz alá nyomnák. Állnak egymással szemben a szúrós cigarettaszagban, az áporodott ágyneműk között. Ökle megfeszül, nem sokkal magasabb az öregnél.

Inas ő is, és dacos, meredt pupillával bámul a másik csont-bőr koponyájára, szeme helyén a két fekete lyukra. Köröttük már nincsenek irányok, nincs jobb és bal, csak a sötétség van, az örvény, a dobhártya zubogása. Reccsen a parketta, egyszerre mozdulnak. A Fiú keze lódul, de Józsi már a karját lapogatja. *Jól van, gyerekem, mondja, én nem dumálok ki semmit... de ez... ez a legszarabb, amit magaddal csinálhatsz. Érted, édes fiam? A legszarabb! A srác füle kipattan, hallja a másik csendes mormolását, bőrén érzi szikkadt, csontos kezét. Hallja a galambot is, ahogy az előszobában kurrog. Orrát facsarja a bűz, a szennyes ruhák, a nikotin fojtó szaga. Közel hajol Józsihoz, az arcába sziszeg.*

– Könnyen dumál, öreg, magának már csak egy tepsi kell! Különben az se érdekel, ha kipofázza! Együtt a lóvé, meg már natürlisch, hogy karattyolok németül... Egy-két hónap és itt se vagyok! Hát csak dumáljon! Szoptam én már eleget! A fateromat megölték, alighogy megszülettem. Algírba' dolgozott, itthon meg eldicsekedett a lóvéval, hát naná, hogy kinyírták érte! Mutterom szétitta a máját, engem meg intézetbe dugtak. Nagyfaterom szart ránk, még beszélő viszonyban se voltak anyámmal! Csak a kártya érdekelte a vén hülyét, meg a politika, tán ötévesen láttam utoljára! Itt lakik valahol az is, ha még fel nem fordult. Különben próbáltam én mindenfélét, güriztem, mint az állat, de sose fizettek ki rendesen. Úgyhogy ne dumáljon itt nekem! Baszogattak már eleget így is, meg úgy is! Ezért legalább pénzt kapok! – sistergi kifulladásra, aztán kibotorkál a lakásból.

Józsi megkövülten áll. Már sűrű a sötét, holdvilág sincs. A levegő is fogy. Tátog, mellkasát abroncsba rántja a fájdalom. *Algír... hörgi kidülledt szemmel. Amikor a veje megérkezett Algírból, két hétig mulattak a Zöldtakonyban. A vendége volt mindenki, hiába kérte, hogy ne hetvenkedjen a sok pénzzel... És a kisgyerek... a Tibike...! Levitték valahová az isten háta mögé. A lánya még azt se akarta elárulni, hová. Törzsét előre dönti, zihál, a fotel után tapogat. Lötyög a karfa, Józsi megbillen. Még ellenáll a fájdalomnak, ami a földre döntené. A Fiú szavai fekete folyosón kopognak. *Szart ránk... a nagyfaterom... Csak a politika érdekelte... a vén hülyét... meg a politika...!* Józsi felborul, csúszik a szavak után. Mintha belülről egy kéz, akár a szennyes ruhát, ki akarná fordítani. Húzza befelé, önmagába. Hogy belül legyen, ami most kívül van, és kívül csak a csontok maradjanak, a befagyott erek, a döglött zsigerek...*

Borul a kisasztal, csörömpöl tányér, kanál. Loccsan a paprikás krumpli. Józsi örvénylő térbe zuhan. Ujjai még markolnák az e világit, nyújtózkodik a fotel felé, aztán egy tompa puffanással karja is a parkettára zuhan.

kép | Photographee.eu, shutterstock.com